

ספרי' – אוצר החסידים – ליונאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

מוצאי ש"פ בשלח, יו"ד שבט, ה'תשל"ד

חלק א – יוצא-לאור לש"פ שמות, י"ח טבת, ה'תשע"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ שמות הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות מוצאי ש"פ בשלח, יו"ד שבט, ה'תשל"ד, הנחה בלתי מוגה (חלקים הבאים י"ל אי"ה בשבועות הקרובים).

*

בתור הוספה — שני מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

י"ב טבת, ה'תשע"ד
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2013 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5774 • 2013

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. שיחת מוצאי ש"פ בשלח, יו"ד שבט, ה'תשל"ד.

בלתי מוגה

א. דובר כמ"פ שכאשר יהודים נפגשים יחדיו לאיזה ענין שיהי, אזי ישנו הענין ד"אכל בי עשרה שכינתא שריא"¹,

וכפי שכותב רבינו הזקן²: "שמעתי מרבותי כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד . . תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשריא עליהו עד שהי' מתבטל ממציאותו לגמרי",

[אלא שנשמות בגופים, להיותם מוגבלים, אינם מרגישים זאת באופן שיפעל אצלם ("סי'זאָל דערנעמען") עד כדי "כלות הנפש", אבל, גם אם אינם מרגישים זאת, הרי כן היא המציאות, כפי שנתגלה ב"תורת אמת"]³,

ומיד מוסיף, שגודל העילוי הנ"ל שבמעמד עשרה מישראל ביחד הוא "אף שאינם מדברים בדברי תורה", והיינו, שאין זה מצד קדושת ה"דבר קדוש" שעוסקים בו, אלא עצם העובדה שמתאספים עשרה מישראל, שנשמתו של כל אחד מהם היא "חלק אלקה ממעל ממש"³, הרי זה מגדיל את ענין השראת השכינה באופן נעלה יותר ממה שמלאך יכול לסבול.

ומובן, שכאשר המעמד של עשרה מישראל ביחד קשור גם עם ענין של תומ"צ, עי"ז שחוזרים "אימרה" ("אָ וואָרט") מתושב"כ או תושבע"פ, ובאופן של התעוררות שיבוא לאח"ז לידי מעשה, או שיבוא לידי מעשה בפועל גם בשעת האסיפה עצמה — אזי ניתוסף בגודל העילוי שבענין ד"שכינתא שריא" עוד יותר מאשר העילוי שמצד המעמד דעשרה מישראל כשלעצמו.

ב. ובזה ניתוסף עוד עילוי — ב"עת רצון", שאז נותנים מלמעלה כוחות מיוחדים ואפשרויות מיוחדות, שלא בערך מאשר בזמן רגיל, ועי"ז ניתוסף הצלחה וגדולה, הן בכמות והן באיכות, בענינים האמורים לפנ"ז. ובהקדמה — שיש כו"כ דרגות ב"עת רצון" במשך השנה: יש "עת

(3) תניא רפ"ב.

(1) סנהדרין לט, א.
(2) תניא אגה"ק סכ"ג.

רצון" שנעשה מצד מעשה האדם; ויש "עת רצון" מצד מהלך השנה, כפי שקבע הקב"ה מלכתחילה שיש ימים בשנה שנקראים "יומין זכאין", "עת רצון".

וא' הזמנים של "עת רצון" הוא במוצאי שבת:

איתא בשו"ע⁴ שבמוצאי שבת צריך "ללות את השבת (שבת המלכה)⁵.. כדרך שמלוין את המלך", ומבואר בזה, שעצם מציאות הזמן (אפילו ללא פעולה) הוא "עת רצון", שזהו ה"ממוצע" שמחבר וממשיך את קדושת ועניני השבת — שעיקר ענינו הוא "וקראת לשבת עונג"⁶, שכל הענינים הם באופן של תענוג, ללא טירחא וכו' — בכל ימות החול שלאחרי השבת.⁷

ובענין זה יש עילוי במוצאי שבת אפילו לגבי יום השבת עצמו: ביום השבת עצמו — כיון ש"מלאכת עבודה" ואפילו "מלאכת אוכל נפש" אסורה בשבת, הרי המשכת העונג בגלוי במשך השעות של יום השבת היא בענינים כאלו שאין בהם טירחא ומלאכה, כיון שאינם בסוג של "מלאכת עבודה", ולא בסוג של "מלאכת אוכל נפש", ואפילו לא בסוג של "עובדין דחול";

ואילו החידוש שנפעל במוצאי שבת — שעל ידו נמשכים עניני השבת, כולל גם עונג שבת, בעניני חול, "עובדין דחול", ולמטה מזה — בעניני מלאכה, "מלאכת אוכל נפש", ואפילו "מלאכת עבודה" (ככל הפירושים והדרגות שישנם ב"עבודה").

ועד שבאכילה של מוצאי שבת יש מעלה אפילו לגבי אכילת שבת — כדאיתא במדרש⁸, שיש עצם אחד באדם ושמו לוז, שממנו נבנה גוף האדם בתחיית המתים (שזהו ענין השייך להתועדות הקשורה עם "יאָרצייט" ו"הילולא"); ועצם זה ("עצם לוז") ניוון מהסעודה של מוצאי שבת⁹ — כי, ה"עצם לוז" הוא דבר ממוצע, שהרי ממנו נבנה גוף שיהי' אוכל ושותה לאחרי תחיית המתים¹⁰, והוא גם עצם כפשוטו (כמובן מהמסופר במדרש בנוגע לעצם זה), ולכן זקוק הוא לאכילה ממוצעת, שזוהי הסעודה של מוצאי שבת.

(8) ב"ר פכ"ח, ג. ויק"ר פ"ח, א.

(9) ב"י לטאו"ח ס"ש. וראה לקו"ש חלו"ע' 75. וש"נ.

(10) בזמן שתהי' בהם אכילה ושתי' — קודם הזמן ש"אין שם לא אכילה ולא שתי" (ראה המשך תרס"ו ס"ע קמ ואילך).

(4) אדה"ז או"ח ס"ש ס"ב. וש"נ.

(5) שם סרס"ב ס"ד. וש"נ.

(6) ישעי' נח, יג.

(7) ראה גם שיחת מוצש"ק פ' בשלח, י"א

שבט תשכ"א ס"א ואילך (תו"מ ח"ל ע' 57 ואילך).

ג. ונוסף על כל ענינים אלו, קשורה אסיפה והתוועדות זו עם נשמתו של יהודי שהוא נשיא הדור,

— ש"הנשיא הוא הכל"11, שכולל כל נשמות הדור (ששים ריבוא מישראל), וכיון שבשבילם נברא העולם¹², הרי הוא כולל על ידם את כל העולם כולו עם שבעים האומות שבו, עליהם נאמר¹³ "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל" —

ובפרט כפי שנשמת הנשיא היא למעלה מהגבולות הגוף, כפי שמבאר רבינו הזקן באגה"ק של תנחומין¹⁴ (כמוזכר בהתוועדות של יום השבת¹⁵).

וכיון שכן, הרי עאכו"כ שניתוסף תכלית השלימות בכל עניני קדושה, המשכה והשראה עד למטה מטה, ומתוך תענוג והרחבה — לכל ההולכים בעקבותיו וההולכים בדרכיו:

אלו שזכו ללמוד תורה מפיו בחיים חייתו בעלמא דיין; וכיון ש"דברי צדיקים קיימים לעד"¹⁶ — הרי זה נמשך גם לאלו שלומדים תורתו, אע"פ שלא זכו לשמוע תורה מפיו, וגם לתלמידי תלמידיו (אלו שקשורים עם תלמידיו שלומדים תורתו), וגם להולכים באורחותיו — אלו שעוסקים בענינים שרצה שיעשו אותם, ועאכו"כ בענינים שעליהם מסר את נפשו, ועושים זאת בשמחה ובטוב לבב.

וכיון ש"מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה"¹⁷, הנה אפילו אלו שמאיזו סיבה שתהי' לא היו שייכים עד עתה להסוגים המנויים, אבל עכשיו, ב"עת רצון", נופלת להם מחשבה שמכאן ולהבא יעשו א' מהענינים הנ"ל שע"יז יהיו נכללים בהסוגים המנויים — אזי "הקב"ה מצרפה למעשה", וכפי שמפרש רבינו הזקן¹⁸ שהקב"ה מסייע שהמחשבה הטובה תבוא לידי מעשה בפועל, ואז מצטרפת המחשבה טובה שהיתה ב"עת רצון" אל המעשה שיבוא במשך הזמן.

ולאח"ז נעשה "שכר מצוה מצוה"¹⁹ — השכר הכי גדול, שזוהי המצוה עצמה²⁰, ש"מצוה גוררת מצוה"¹⁹, היינו, שמצוה אחת מעוררת

(11) פרש"י חוקת כא, כא. תקעו. ח"ד ע' שלט. ח"י ע' קמו. ח"י א' ע'
 (12) ראה ברכות ו, סע"ב. סנהדרין לו, שכט.
 (13) קידושין מ, א.
 (14) האזינו לב, ח ובפרש"י. ראה תניא ספ"ז. פמ"ד (סג, ב).
 (15) סז"ך וביאורו. וראה גם סה"מ תש"ב ע' 87.
 (16) אבות פ"ד מ"ב.
 (17) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע'
 (18) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע'
 (19) ראה תניא רפ"ז. פל"ט (נב, ב).
 (20) ראה תניא רפ"ז. פל"ט (נב, ב).

את הרצון לקיים מצוה נוספת, וכך הולכים "מחיל אל חיל"²¹ להוסיף
ב"נר מצוה ותורה אור"²².

ועי"ז נעשה מואר אצלו, במשפחתו, בד' אמותיו ובחלקו בעולם,
וכאשר כל זה נעשה ע"י ציבור בישראל ובפרהסיא, הרי זה מתפרסם
בתוך העולם כולו, ועי"ז גובר אור של תורה ו"נר מצוה" ומאיר את
העולם כולו, ומתבטל החושך כפול ומכופל של הגלות, ונעשה "לילה
כיום יאיר"²³, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, דוד מלכא
משיחא, ובקרוב ממש.

* * *

ד. דובר כמ"פ²⁴ אודות השאלה הידועה בנוגע לעריכת התוועדות
של שמחה בקשר לענין של "יאָרצייט".

ובהקדמה — שנוסף על הביאורים שיש בזה ע"פ פנימיות התורה,
הרי כיון שזהו דין גם בנגלה, יש צורך בהסברה וביאור וטעם גם בנגלה.
ובכן: הטעם הפשוט על זה — לפי שע"פ דין השו"ע מצוה לקיים
דברי בעל היאָרצייט²⁵, וכיון שרצה שיהי' דוקא באופן כזה, הנה לא זו
בלבד שאין נתינת מקום לשאלה, אלא אדרבה: כיון שעי"ז מקיימים את
דין השו"ע לקיים את דבריו, הרי זה ענין של קיום ציווי התורה, ובזה
גופא — לא רק באופן של שלילה, אלא באופן של חיוב.

וכידוע החידוש בענין החיוב לגבי ענין השלילה — כמובן מזה
ש"כח דהתירא עדיף"²⁶, שא' הטעמים על זה, לפי שעיקר ענין התורה
הוא (לא ענין של העדר העשי' (שלילה) — שהרי לא בשביל זה ירדה
הנשמה וניתנה התורה למטה, כיון שגם לולי זאת לא הי' ענין של עשי',
אלא העיקר הוא) ענין של עשי' וחיוב²⁷, לעשות דירה לו ית', ע"י ענינים
של היתר, כמבואר בתניא²⁸ בפירוש "לשון היתר ומותר .. שאינו קשור
ואסור בידי החיצונים", שלכן יכולים להשתמש בו באופן ש"בכל דרכיך
דעהו"²⁹.

21 תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה.	גם אג"ק חכ"ו ע' שפא; ע' שפו בהערה ד"ה
22 משלי ו, כג.	יום שמחתו).
23 תהלים קלט, יב.	26 ברכות ס, א. וש"נ.
24 ראה שיחת יו"ד שבט תשט"ו	27 ראה גם תו"מ חמ"ט ע' 118 הערה
בתחלתה (תו"מ ח"ג ע' 217 ואילך). וראה	82. וש"נ.
גם שם ח"ג ע' 300 הערה 17. וש"נ.	28 פ"ד.
25 ראה ש"ך יו"ד ששמ"ד סק"ט (וראה	29 משלי ג, ו.

והענין בזה:

אע"פ שיהודי והעולם הם לכאורה שני ענינים שונים, ועד לשני הפכים, וכידוע המובא מספרי מוסר (חובת הלבבות³⁰) שכשם שלא ישכנו אש ומים ביחד, כך לא יכולים לחבר אהבה הקשורה עם דברים גשמיים עם אהבה רוחנית הקשורה עם תורה ומצוותי' (שנכללת בכללות ענין האהבה: "ואהבת את הוי' אלקיך"³¹) — אעפ"כ, התורה "לא בשמים היא"³², אלא ניתנה דוקא למטה, כדי לפעול בעולם שיחזור להיות במעמד ומצב של "גנוני", כדאיתא במדרש³³ על הפסוק³⁴ "באתי לגני", "לגן אין כתיב כאן אלא לגני, לגנוני, למקום שהי' עיקרי מתחילה, ועיקר שכינה בתחתונים היתה", היינו, שכל העולם כולו יהי' במעמד ומצב שבו הי' אדה"ר בגן-עדן.

והרי עיקר ענינו של אדה"ר הי' בענינים של עשי' וחיוב, מלבד מצוה אחת ויחידה שהיתה קשורה עם שלילה — שלא לאכול מעץ הדעת; וגם ענין זה לא הי' באופן של שלילה לגמרי ח"ו, אלא רק עיכוב, כמובן מדברי המדרש³⁵ שאדה"ר הי' צריך להמתין רק ג' שעות, ולא אחרי ג' השעות, בסוף יום הששי, הי' יכול וצריך לעשות קידוש על יין מענבים של עץ הדעת ש"גפן הי'³⁶.

וזהו גם כללות הענין של דברי בעל היאָרצייט ובעל ההילולא, שציוה לערוך זאת באופן הקשור עם עשי' ועם שמחה³⁷, שעי"ז יתוסף בודאי גם בתורה ומצוותי' — הרי זו דרך נעלית יותר.

ובדוגמת הענין ד"סור מרע ועשה טוב"³⁸, שהם שני דרכים בעבודת השם — ש"עשה טוב" הוא עיקר תפקידו של האדם, ואילו "סור מרע" הוא רק הכנה. וכהמשל המובא בספרי מוסר³⁹, שבשעה שמזמינים מלך, צריך להכין עבורו דירה נאה וכלים נאים ומאכלים נאים, אבל לפני צריכים להבטיח שהדירה והכלים והמאכלים הם נקיים וטהורים מענינים הפכיים, ודוגמתו בנמשל, ש"סור מרע" אינו אלא הכנה שלאח"ז יוכל

בלקו"ת ר"פ קדושים. וראה גם לקו"ש חכ"ד ע' 133. וש"נ.

(36) ברכות מ, סע"א.

(37) ראה גם שיחת יו"ד שבט תשט"ז ס"ג ואילך (תו"מ חט"ז ס"ע 41 ואילך). וש"נ.

(38) תהלים לז, טו. לו, כז.

(39) ראה לקו"ת בלק ע, ג. ובכ"מ.

(30) ש"ח פ"ג אופן כה.

(31) ואתחנן ו, ה.

(32) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

(33) שהש"ר רפ"ה. וראה סה"מ תש"י ע' 111 ואילך.

(34) שה"ש ה, א.

(35) ויקר' פכ"ה, ב — הובא ונתבאר

להיות ענין השראת השכינה — "שכינה" ע"ש ששוכנת בתחתונים⁴⁰ — ע"י ענינים של עשי', שכללותם הו"ע רמ"ח מצוות-עשה.

וזהו גם א' הטעמים לדין ש"עשה דוחה לא תעשה"⁴¹ — כיון שכללות הענין והכוונה העיקרית של נתינת התורה וקיום המצוות (שנחלקים לעשה ולא-תעשה) הו"ע העשי', ובנוסף אחר: "בכל דרכיך דעהו", "לעשות לו ית' דירה בתחתונים"⁴².

ובפרט ע"פ האמור שעריכת היארצייט קשורה עם הוספה בתורה ומצוותי', והרי עבודת ה' בשלימות יכולה להיות רק כאשר האדם הוא במצב רוח טוב ("אויפגעלייגט"), והגוף אינו מבוכלל מרעב וצמאון ותענית וכו', ובלשון פסק הרמב"ם בהלכות דעות⁴³: "היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא", וכפי שמבאר בארוכה לפני"ז ולאח"ז, "שאי אפשר שיבין וישתכל בחכמות והוא רעב וכו'"⁴⁴ (ענין התענית וכו'); אלא שיש להבטיח שיהי' זה בהתאם להמצוה לקיים דברי בעל ההילולא והיארצייט שמדובר אודותיו.

*

ה. והנה, כל האמור לעיל בנוגע למוצאי שבת הקשור עם יום ההילולא, שייך בכל יום הילולא שחל בשבת; אמנם, כיון שכל ענין הוא בהשגחה פרטית ועד לפרטי-פרטים, הרי מובן, שבמוצאי שבת של פרשה מסויימת, יש הוראה מיוחדת הקשורה עם ענינו המיוחד של מוצאי שבת זה לגבי שאר מוצאי שבת, שזהו הזמן ה"מוצע" שממנו לוקחים עניני השבת על הימים שלאח"ז, כמדובר לעיל (ס"ב).

ובנוגע לקביעות שנה זו — כפי שנקבע ע"י חכמי ישראל על כל הדורות כולם, החל מהלל עד שיבוא מורה צדק, שאז יתחילו עוד הפעם לקדש החדשים ע"פ הראי', כך, שזהו ענין בתורה — הנה יום ההילולא דעשירי בשבט תשל"ד חל בשבת פרשת בשלח, והתוועדות זו בתור סיום וחותם יום ההילולא היא במוצאי שבת פרשת בשלח.

ו. והענין בזה:

דובר לעיל⁴⁵ אודות אחת הנקודות של הענין ד"בשלח" (שזהו השם

40) ראה תניא פמ"א. פנ"ב.

41) ראה יבמות ג, סע"ב. ועוד. וראה גם

תו"מ חכ"ב ע' 161.

42) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.

43) ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

ובכ"מ.

43) רפ"ד.

44) שם ספ"ג.

45)

שבו נקראת הפרשה כולה, וגם השבת נקרא שבת פרשת בשלח) — שהיציאה ממצרים היתה באופן שבנ"י שולחו ממצרים, והשילוח הי' ע"י פרעה מלך מצרים, "בשלח פרעה את העם"⁴⁶, היינו, שפרעה בעצמו מסייע ומכריח ועושה את כל התלוי בו שבנ"י יצאו ממצרים.

ובזה נכלל גם אופן היציאה ממצרים — "וינצלו את מצרים"⁴⁷, "שעשאוה כמצודה שאין בה דגן . . כמצולה שאין בה דגים"⁴⁸, וכהפירוש בזה⁴⁹, שהענין ד"וינצלו את מצרים" הי' הן בנוגע לענינים הקשורים עם "דגן", "ארץ ממנו יצא לחם"⁵⁰, שמורה על "עלמא דאתגלייא", והן בנוגע לענינים הקשורים עם "דגים", ברואים שבים, שמורה על "עלמין סתימין" [ולהעיר שענין זה שייך במיוחד למצרים שכל חיותה היתה מן המים של היאור⁵¹] — שנטלו את כולם מן ה"מצודה" ומן ה"מצולה".

[וזהו טעם האיסור לחזור למצרים⁵², כמ"ש⁵³ "לא תוסיפו לראותם עוד" — כפי שמבאר האריז"ל⁵⁴ שבצאתם ממצרים לקחו בני"י עמהם את כל ניצוצות הקדושה שהיו אז שם, ובמילא, מקום שאין בו ניצוץ קדושה, אין ליהודי מה לעשות שם, כי, אצל יהודי, כל תנועה וכל רגע מחייו מחושבים לצורך עבודתו לקונו, שהרי "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני"⁵⁵, וכיון שזוהי כל מציאותו שבשבילה נברא, הרי מובן בפשטות ע"פ דין, שכאשר ישנו רגע מסויים שבו אינו משמש את קונו, הרי זו סתירה והיפך כל בריאתו; ולכן, כשיש ארץ שהוציאו ממנה את כל ניצוצות הקדושה, הן הענינים שהיו בגלוי ב"מצודה", והן הענינים שהיו טמונים ב"מצולה" (כמו ג' המטמוניות שקיבץ יוסף⁴⁸) — נאסר ליהודי לילך לשם.

אלא שלאח"ז הנה מאיזו סיבה שתהי' הובאו לשם ניצוצי קדושה חדשים, ולכן "מותר לחזור לארץ מצרים לסחורה ולפרקמטיא"⁵⁶, כיון שיש צורך לערוך "מסחר" — לחזור ולהוציא את ניצוצי הקדושה; אבל כיון שניצוצי קדושה אלו אינם שייכים למקום זה באופן של קביעות,

46 ר"פ בשלח.	53 (53) בשלח יד, יג. וראה מכילתא עה"פ.
47 בא יב, לו.	54 (54) ראה פע"ח ש"ח פ"ג. שעהמ"צ ס"פ
48 פסחים קיט, א. וש"נ.	ראה ל"ת וסה"ל ר"פ תצא.
49 ראה לקוטי לרי"צ אג"ק ע' ער.	55 (55) משנה וברייתא סוף קידושין (ע"פ
50 איוב כח, ה.	הגירסא בש"ס כתי" (אוסף כתבי היד של
51 ראה פרש"י ר"פ מקץ. ויגש מז, יו"ד.	תלמוד הבבלי — ירושלים תשכ"ד). וכ"ה
וארא ז, יד"ט. ועוד.	במלאכת שלמה למשניות קידושין שם. ועוד).
52 (52) רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ז.	56 (56) רמב"ם שם ה"ח.

מצד הישוב עצמו, אלא רק הובאו לשם ע"י נוסע שעבר במקום זה כו', לכן גם ההיתר לחזור לשם הוא רק באופן עראי, "לסחורה ולפרקמטיא", אבל לא לישוב שם בקביעות].

ועוד זאת, שהי' זה באופן ש"בני ישראל יוצאים ביד רמה"⁵⁷, "בריש גלי"⁵⁸, וכפירוש רש"י "בגבורה גבוהה ומפורסמת" — דכיון שהיציאה ממצרים היא באופן ד"בשלח פרעה גו", שהי' אז "מולך בכיפה" (כמבואר במדרשים⁵⁹), הרי היא באופן ש"יוצאים ביד רמה", "בגבורה גבוהה ומפורסמת" בכל העולם כולו ובכל העולמות כולם.

ז. ויש להוסיף ולהעיר אודות דבר פלא בסדר הפרשה:

הפסוק "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", מקומו לכאורה בסיפור היציאה ממצרים שבפרשת בא, או עכ"פ בהתחלת פרשת בשלח, והיינו, שמיד לאחר ההתחלה "ויהי בשלח פרעה את העם", הי' הכתוב צריך לומר "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", ולאח"ז "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים"⁴⁶.

אבל סדר הפרשה הוא — שתחילה מסופר שפרעה חזר בו, "ויהפך לבב פרעה גו"⁶⁰, עם כל גודל ההפחדה שבהמשך הכתובים⁶¹: "ויקח שש מאות רכב בחור גו' ושלישים על כולו", "וירדוף אחרי בני ישראל"; ולאח"ז אומרת התורה "ובני ישראל יוצאים ביד רמה"!

אך הענין הוא — שכוונת הכתוב להורות שאפילו כשרואים שהגוי מתחרט על הבטחותיו, אין זה עושה רושם על בני, ואינם מתפעלים מזה שישנו פרעה, ויש לו "שש מאות רכב בחור גו' ושלישים על כולו", אלא גם במעמד ומצב כזה הנה "בני ישראל יוצאים ביד רמה", כיון שהי"ד רמה" שלהם קשורה עם ב"גבורה גבוהה ומפורסמת" של הקב"ה, שהוא המקור של גבורת ישראל.

וכדאיתא במכילתא על הפסוק "ובני ישראל יוצאים ביד רמה": "מגיד הכתוב שכשהיו המצרים רודפים אחרי ישראל היו מנאצים ומחרפים ומגדפים, אבל ישראל מרוממים ומשבחים ונותנים שבח וגדולה תהלה ותפארת למי שהמלחמה שלו (ה' איש מלחמה"⁶²), כענין שנאמר⁶³ .. ה' אלקי אתה ארוממך אודה שמך גו'".

(60) שם, ה.

(61) שם, ז ואילך.

(62) שם טו, ג.

(63) ישעי' כה, א.

(57) שם, ח.

(58) ת"א עה"פ.

(59) ראה מכילתא שם, ה. שמו"ר פט"ו,

יוד. זח"ב ו, א.

ח. ובקביעות שנה זו שיום ההילולא קשור עם פרשת בשלח, יש הוראה מיוחדת שלמדים מנקודת כל הפרשה כולה — שהיציאה ממצרים היא באופן שלוקחים משם את כל ניצוצות הקדושה, ועאכו"כ שאפילו יהודי אחד לא נשאר בגלות מצרים, ובדוגמת זה תהי' הגאולה האחרונה האמיתית והשלימה⁶⁴.

ועוד נקודה עיקרית — "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", והיינו, שבנוגע לכל הענינים שבהם יצטרך יהודי לעסוק בימים שלאחרי מוצאי-שבת זה, נותנים כח מלמעלה שיוכל לעסוק בהם "בריש גלי", מבלי להתפעל מאף אחד — אם רק "מרוממים ומשבחים .. למי שהמלחמה שלו .. ה' אלקי אתה ארוממך גו".

ובהמשך לזה נעשית בקיעת ים סוף, והולכים "אל ארץ טובה ורחבה"⁶⁵, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובקרוכ ממש.

* * *

---

(64) ראה גם שיחת מוצש"ק פ' בשלח, (45). וש"נ.
 י"א שבט תשכ"ח ס"ט (תו"מ חנ"ב ריש ע' (65) שמות ג, ח.

הוספה

ב"ה. א' אדר תשט"ז

ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ רב פעלים

מוה' חיים דוב שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום ו' פ' יתרו, בו מסתפק בכוונת רבינו הזקן בתניא סוף פרק יא', וז"ל: ולכן אמרז"ל אכל – (כן צ"ל, כמבואר בלוח התיקון) – בי עשרה שכינתא שריא.

והוא בא כסיום לביאור מצב רשע ורע לו, אשר הטוב נסתלק מקרבו (ובכל זה) ועומד בבחי' מקיף עליו מלמעלה, ולכן (ובזה יובן מה ש)אמרו רז"ל **אכל** בי עשרה שכינתא שריא, היינו מי שיהי' מבני ישראל, כיון שאפילו במדריגה היותר גרועה שאין למטה הימנו שהוא רשע ורע לו, בכל זה גם בו ישנו טוב אלא שהוא בבחי' מקיף. וראה ג"כ בענין זה, ומבחר הענין יותר, מ"ש לקמן באגרת הקדש סי' כג' (קל"ו ע"ב), תורה אור לרבנו הזקן ד"ה כי עמד מקור חיים בתחלתו, לקוטי תורה לרבנו הזקן פ' במדבר (יז' א).

בהזדמנות זו אביע תודתי על מה שבזמנו שלח להספרי' שלי ספר החינוך שערך והו"ל עם מבוא וכו'. וכדרכי בדבר החביב, ציינתי איזה הערות, עכ"פ בחפזה כפי רשיון הזמן, ומועתק בשולי הגליון. שמעתי כי זכה והצלחו השי"ת להו"ל מהדורא שני' מהנ"ל – אבל אינה אצלי – ואפשר נמצא שם גם בהנוגע להערות דלמטה.

ומענין לענין אעיר ג"כ במה שראיתי במאמרו ע"ד רבנו הזקן באנגלית בהספר ולפלא שכנראה לא ראה מה שהו"ל – בהוצאת קה"ת – בהנוגע

הבא בשולי האגרת נרשם בכתי"ק על העתק המזכירות, וכנראה לא נגמרה כתיבתו. מוה' חיים דוב: שעוועל, עדושמער ל.א.. אגרות נוספות אליו – אג"ק ח"ל אגרת יא'שלט, ובהנסמך בהערות שם.

אמרז"ל אכל .. בי עשרה שכינתא שריא: סנהדרין לט, א.

תורה אור .. ד"ה כי עמד מקור חיים בתחלתו: מקץ לד, ריש ע"ד.

ספר החינוך שערך והו"ל עם מבוא: ירושלים, תשי"ב; תשי"ד; תשט"ז. וראה גם אג"ק ח"ט

אגרת ביתתקנ.

במאמרו ע"ד רבנו הזקן באנגלית בהספר Jewish Leaders : 1750-1940 (ניו יארק,

תשי"ג – בעריכת ד"ר יונג) ע' 51 ואילך. וראה גם אג"ק ח"ט שם. חכ"ה אגרת ט'תג.

לרבנו הזקן, שעייז הי' נשמר מכמה אי־דיוקים. ואיזה מהם נעתקו ג"כ בשולי הגליון. נשלח לו בפ"ע ממה שהדפסנו אודות רבנו הזקן.
 בטח גם להבא ישלח להספרי' מהנדפס מפרי עטו, וכמנהג רבים, ובפרט שגם תועלת הרבים בספרי' זו.
 בכבוד וברכה.

בס' החינוך. **מבוא.** מצטט מס' תולדות הפוסקים. — אבל, כנראה, מלא הס' אי דיוקים נוסף על העדר הסדר אשר בו.

ב

בי"ה, כ"ה אלול, השי"ת

הווי"ח אי"א עסקן רב פעלים וכו'
 מוהר"מ שי' וועקסלער

שלום וברכה!

וויסנדיק אייער וואונש וואָס ידידנו הרה"ג והרה"ח וכו' הרב קאַזאַרנאַווסקי שי' האָט אונז איבערגעגעבן, אַז צוזאַמען מיט אונזער פאַרשטייער הרה"ג והרה"ח וכו' הרב רייטשיק שי' איז נויטיק נאָך אונזערער אַ מענטש אַ מיטאַרבעטער, ספעציעל ענגליש ריינדער, האָבן מיר מיט אַ קורצע צייט צוריק דעלעגירט דעם יונגען און ענערגישן רב, הרב לייב שי' פּאַזנער.

הרב פּאַזנער שי' וועט אַסיסטן הרב רייטשיק שי' אין זיין אַרבעט אין לאַס אַנגעלעס גופא, און ער וועט אויך אויסניצן זיינע גוטע כשרונות, ידיעות און עקספיריענס פאַר אַרבעט מיט יוגנט, צו אַראַנזירן בע"ה יוגנט טעטיקייטן, שטאַרקן חב"ד צענטער מיט אַלע אונזערע אַקטיוויטעטן.

זיכער האָט איר אויפגענומען הרב פּאַזנער בסבר פנים יפות, און האָבנדיק דערגרייכט אייער וואונש אין דער הינזיכט, וועט איר געוויס אויסניצן די געלעגנהייט און אַלע מעגליכקייטן אויסצוברייטערן אייערע אַקטיוויטעטן לטובת אונזער געמיינזאַמען צוועק, צו ממלא זיין דעם רצון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ צו פאַרשפרייטן דעם אור תורה ונר מצוה אין אייער שטאַט און אַרום.

ב

מוהר"מ שי' וועקסלער: אגרת נוספת אליו — אג"ק ח"ד אגרת התמא.
 אור תורה ונר מצוה: ע"פ משלי ו, כג.

אויב צייטווייליק וועט אויסקומען הרב פאָזנער שיי צו פאָרנעמען
 לאַקאַלע פּאָזישנס אין אירגענד וועלכע קאָנגרעגיישאָן אָדער אַלס טיטשער אין
 אַ מוסד חינוך, וועט עס עם אָבער ניט שטערן איבערצונעמען באַ דער ערשטער
 נויטווענדיקייט די אָנפירונג אויך אין אַ גרויסע שול און קאָנגרעגיישאָן, ווייל
 ער האָט די פולע קוואַליפיקיישאָנס דערצו.

צום נייען יאָר הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, ווינש איך אייך און אַלע
 אייערע שיחיו אַ געזונטן, גליקליכן יאָר בגשמיות וברוחניות, און ערפּאָלג אין
 אייערע פּערזענליכע אָנגעלעגנהייטן ווי אויך אין אייער אַרבעט לטובת הכלל
 והפרט אין דער ערפילונג פון דער שליחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. איך
 ערוואַרט צו הערן גוטע נייעס אין דעם אַלעם.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה

מנחם שניאורסאהן

[תרגום חפשי]

ביודעי את משאלתו שמסר לנו ידידנו הרה"ג והרה"ח וכו' הרב קאַזאַרנאַווסקי שיי,
 אשר יחד עם נציגנו הרה"ג הרה"ח וכו' הרב רייטשיק שיי נחוץ אדם נוסף משלנו בתור שותף
 בעבודה, במיוחד דובר אנגלית, שיגרנו לפני זמן קצר את הרב הצעיר ובעל מרץ, הרב לייב
 שיי פאָזנער.

הרב פאָזנער שיי יסייע לרב רייטשיק שיי בפעילותו בלאַס אָנגעלעס גופא, והוא גם
 ינצל את כשרונותיו הטובים, ידיעותיו וניסיונו בעבודה עם הנוער, לארגן בע"ה פעילויות עם
 הנוער ולחזק את המרכז החב"די עם כל הפעילויות שלנו.

בטח קיבל את הרב פאָזנער בסבר פנים יפות; וכיון שהשיג את מילוי משאלתו במובן
 זה, בוודאי ינצל את ההזדמנות ואת כל האפשרויות להרחיב את הפעילויות שלו לטובת
 מטרתינו המשותפת — למלא את רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, להפיץ את אור התורה ור
 המצוה בעירו ובסביבתו.

באם באופן זמני יצא עבור הרב פאָזנער שיי לתפוס משרות מקומיות, אם באיזו
 שהיא קהילה אם כמורה במוסד חינוך, לא יפריע לו זה, תיכף לכשיתעורר הצורך, לקחת על
 עצמו הנהגת בית כנסת גדול או קהילה גדולה, כיון שיש לו את ההכשרה המלאה לכך.

לקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני מאחל לו ולכל אשר
 לו שיחיו, שנה בריאה ומאושרת בגשמיות וברוחניות, והצלחה בעניניו הפרטיים כמו גם
 בעבודתו לטובת הכלל והפרט במילוי שליחות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. הנני מצפה לשמוע
 בשורות טובות בכל זה.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה.

שהחיינו וקיימנו והגיענו הגיע מבית הכורך תורת מנחם התוועדויות כרך נא

הכולל את כל המאמרים והשיחות

מראש השנה עד ש"פ וארא, מבה"ח שבט ה'תשכ"ח

בספר זה שיחות, מאמרים ומענות חדשים שלא ראו את אור הדפוס

שיחות ומאמרים אלו נלקטו אחד אחד מסלילי הקלטה ורשימות

שנרשמו בשעתם ע"י החוזרים שיחיו, ונשארו בכתובים עד לאחרונה

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

ובחנויות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

לזכות

הילד **יעקב משה הכהן** שיחיו
ליום הולדתו כ"ו כסלו, ב' דחנוכה
וליום הכנסו בבריתו של אאע"ה ג' טבת, ה'תשע"ד

ולזכות אחיותיו

מייטא מנוחה, חי' זישא וחנה
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת **יונתן שלום הכהן** וזוגתו מרת **רבקה** שיחיו כ"ץ

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' **אליהו שלמה הכהן** וזוגתו מרת **דבורה** שיחיו כ"ץ

הרה"ת ר' **מרדכי שלמה הכהן** וזוגתו מרת **ברכה אסתר** שיחיו **פרידמאן**

מרת **מרים צימל** שתחי' **פרידמאן**

הרה"ח ר' **פינחס אהרן** וזוגתו מרת **גיטל לאה** שיחיו **וועבערמאן**